

Nieuwsbrief Stichting Behoud Weiwerd

Stichting Behoud Weiwerd, Vormer 1, 9934 LJ Delfzijl, tel. (06) 14203107

stichtingbehoudweiwerd@gmail.com

Jaargang nummer 18, nr. 1, december 2013

Het zou in 2013 gaan 'stormen' in Weiwerd, maar dan wel in positieve zin. We kondigden in de vorige nieuwsbrief al aan dat in opdracht van Groningen Seaports dit jaar gestart zou worden met het landschappelijk inrichten van de wierde. Er is vanaf mei veel gebeurd. De foto's in deze nieuwsbrief illustreren dit nog eens extra. Tot halverwege 2014 wordt de wierde hersteld met Waddenfondsgelden. De reclamecampagne voor de verkoop van de 23 kavels is al gestart. Het bouwrijp maken kan in principe beginnen na afronding van de aanplant in het voorjaar van 2014.

Wij gaan in ieder geval nog door tot en met 2015. Een vrijwillige bijdrage voor 2014 is weer van harte welkom. Wij wensen u een goed 2014!

Weiwerd, ooit een levendig dorp, nu een wierde met daarop nog maar vier gebouwen. Vanaf 1995 zet de Stichting Behoud Weiwerd zich in om de wierde met haar radiaire structuur te behouden. Vele jaren lobbyen hebben eraan bijgedragen dat de eigenaar en beheerder van de wierde – Groningen Seaports – het belang van behoud is gaan inzien. Zij transformeert de wierde nu om in Brainwierde Weiwerd. Weiwerd beschikt over 23 unieke kavels en vier bestaande gebouwen, elk met een eigen historie en identiteit. Dit alles in een groene omgeving waarin beplanting, hagen, klinkerpaden en water opnieuw in het wierdebeeld terugkeren. De toekenning van bijna 1 miljoen euro vanuit het Waddenfonds eind 2010 was de opmaat voor herstel. Het is een aansprekend voorbeeld van een passende herstemming van een archeologisch monument en een toonbeeld van industriële innovatie.

Ruimtelijk ensemble van toekomstige bebouwing

We schetsen de context van de ruimtelijke inrichting nog een keer. De basis voor de nieuwe bebouwing

is een concentrische vorm (zie plaatje) die gebaseerd is op de oorspronkelijke bebouwing op de wierde. Het is de bedoeling dat de wierde een verstilde sfeer uitstraalt en rust uitademt. Het lege hart van de wierde – de begraafplaats - is misschien wel de meest bijzondere plek. Omdat deze plek nog steeds een persoonlijke lading heeft, zal hier voor toekomstige ontwikkelingen rekening mee gehouden worden. Hier zullen geen nieuwe gebouwen verschijnen, maar behoort het plaatsen van een bouw- of kunstwerk wel tot de mogelijkheden. Vanuit het centrum van de wierde is zicht op de rand van de wierde en het omliggende land mogelijk. Aan de noordzijde kan men incidenteel doorkijken naar het Chemiepark, terwijl aan de zuidzijde de akkerbouw- en graslanden zichtbaar zijn.

Vanaf de hoofdweg kent de structuur ook enkele belangrijke zichtrelaties. Tussen de nieuwe bebouwing door, vangt men af en toe een glimp op van de nog aanwezige, bestaande bebouwing. De oriëntatie van de bebouwing benadrukt de concentrische opbouw van de wierde en maakt hem afleesbaar. De ontwikkeling staat of valt natuurlijk wel met de belangstelling van het bedrijfsleven.

Plaatsnaambord

Op 5 maart hebben wij een verzoek bij de gemeente Delfzijl ingediend om de naamgeving van Weiwerd terug te veranderen in termen van postcode.

Op 17 september heeft het college van B&W besloten dit verzoek niet te honoreren, omdat de naam Weiwerd - mede gezien de ontwikkelingen van de wierde en de daaraan verbonden naam 'Brainwierde Weiwerd' - niet zal verdwijnen. Wijziging had precedentwerking tot gevolg kunnen hebben, omdat er meerdere buurtschappen zijn - bijvoorbeeld Biessum en Uitwierde die nu, postcodetechnisch, onder Delfzijl vallen - waarvan ook gezegd kan worden dat deze weer hun eigen plaatsnaam moeten krijgen. Wat ons betreft een begrijpelijke motivering. De naamgeving Weiwerd blijft in het landschap aanwezig inclusief plaatnaambord(en), maar wel met een 'kleine' nuance. De huidige blauwe bebouwde komborden

worden vervangen door witte buurtschapborden. Feitelijk had deze situatie al vele jaren geleden moeten worden aangepast, gelijktijdig met de postcodewijziging. Weiwerd is dus nog vele jaren 'onterecht' als dorp aangeduid. Nu gaat Weiwerd als buurtschap door het leven. En zo zijn wij dus onbedoeld de directe aanstichter geweest van de verandering van dorp naar buurtschap! Eén troost: deze verandering zou op enig moment toch zijn doorgevoerd.

Uitvoering plannen

Donkergroen is hoofdaannemer van de herstelwerkzaamheden. ABCiviel en Gebr. Borg voeren als onderaannemer 'bijna' alle klussen uit. Landschapsbeheer Groningen is als directievoerder aan het werk verbonden en is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering. Bureau Hollema heeft detailtekeningen van het bestek verzorgd. Dit alles in opdracht van Groningen Seaports.

Bestaande paden hersteld

ABCiviel is in mei gestart met het herstraten van de bestaande klinkerpaden. Karspelpad, Hooipad en een deel van het Akkerpad zijn herstraat. Na de zomervakantie is op de zuidkant van de wierde zowel Borglaan als Borgpad aangepakt.

Straatnaamgeving

Wij hopen dat de historische straatnaamgeving bij het oude blijft. Waar nu alleen nog de T.J. Jansenweg een straatnaambord heeft, zal dat hopelijk veranderen. Dit is een bevoegdheid van de gemeente. Wij hebben de toekomstige kavels vergeleken met de vroegere bebouwing en de daaraan verbonden adressen. Omdat een aantal nieuwe kavels een oppervlakte beslaat waarvan de woningen vroeger aan verschillende straten stonden, zal op dat punt een keuze gemaakt moeten worden. Wij zullen ons voorstel aan de gemeente overhandigen. Als alle kavels in de toekomst worden ingevuld kan met dit voorstel de vroegere straatnaamgeving volledig terugkeren. Dus over een paar jaar Akkerpad, Heemskesweg, Karspelpad, Hooipad, Wierderond, Reelaan en Borgpad weer terug in het dorpsbeeld?

Archeologische monumentenvergunning verleend

Om de werkzaamheden - het herstraten van bestaande klinkerpaden viel hier dus niet onder - te mogen uitvoeren, was een archeologische monumentenvergunning van het Rijk nodig. Tegen dit besluit zijn geen zienswijzen ingediend, en zo kon de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) in september een definitieve vergunning afgeven. Hoewel dit besluit tot 7 november jl. ter inzage lag, konden de herstelwerkzaamheden al op dinsdag 15 oktober - met goedkeuring van RCE - in vliegende vaart van start gaan.

15 oktober historisch moment

Dinsdag 15 oktober was dus wéér een historisch moment in ons 18-jarig bestaan. Die dag werd gestart met het langverwachte landschappelijk herstel van de wierde. In dezelfde week is begonnen met uitzetten en aanleggen van nieuwe klinkerpaden op zowel de noordelijke als zuidelijke deel van de wierde, uitbaggeren van de kerkgracht en het op verschillende plekken verwijderen van asfalt.

Groene buffer

Langs de noordkant van de wierde is een oude sloot, grenzend aan Wierderond, gedempt om ruimte te maken voor een groene zichtbuffer. Tegelijkertijd is een nieuwe sloot gegraven, zodat er een duidelijke begrenzing is tussen Brainwierde Weiwerd en omliggende gronden. Op de nieuwe strook komt een dubbele rij iepen. Hiermee zal over een aantal jaar het zicht vanaf de wierde op de industrie worden verbloemd. Het is de bedoeling op een deel hiervan parkeerplaatsen aan te leggen. Binnen Wierderond is aan de noordkant een aantal greppels gegraven.

Tocht om de Noord

Op 29 september kwamen 3200 wandelaars, deelnemend aan Tocht om de Noord, over de wierde door boerderij 'Atzema' en langs de vervallen school in Weiwerd. Ook Ol Grait was der bie. Schoolkinderen fleurden het schoolplein op. Een deel van de route ging via de herstellde

klinkerpaden. Filmjes van de tocht en Ol Grait zijn te bekijken via de website van Tocht om de Noord.

Archeologische begeleiding

De werkzaamheden bij het baggeren van de gracht en het graven van de sloten stonden onder archeologische begeleiding van Archeodienst Noord. Dit vanwege de verwachting van aan te treffen materialen uit vervlogen eeuwen. De archeologen inspecteerden minutieus iedere hap grond op oudheidkundige vondsten. Helaas zijn er geen echte oudheidkundige zaken aangetroffen. Naast gebroken grafzerken, zijn er ook potscherven gevonden met een ouderdom van maximaal 200 jaar. In oudheidkundige termen niet razend interessant. De vondsten worden in kaart gebracht en beschreven.

Bomenkap in winter

In de wintermaanden worden op en rond de wierde de nodige bomen gekapt of gesnoeid. Zowel kwijnende bomen, bomen die de bouw van toekomstige gebouwen op een kavel hinderen, alsook bomen die elkaar verdrukken, verdwijnen. Op andere plaatsen worden daarvoor nieuwe bomen aangeplant. De populieren aan de zuidkant van de wierde gaan ook tegen de vlakte omdat ze al lang over de houdbaarheidsdatum heen zijn en er al jarenlang takken uit de bomen breken. Hier komt geen vervangende aanplant terug, omdat het de bedoeling is dat het zicht op de wierde vanaf de zuidkant open blijft.

Bestemmingsplan

Eind april is besloten tot het maken van een apart bestemmingsplan voor Weiwerd. Het deels goedgekeurde plan uit 2004 vormt de basis. Het voorontwerp bestemmingsplan Weiwerd is 29 oktober door B&W van de gemeente Delfzijl behandeld en van een 'stempel' voorzien. Als stichting zijn wij betrokken geweest bij het voorproces. Dit betekent dat wij in september met een kritische blik hebben gekeken naar het concept voorontwerp. Op basis hiervan heeft de gemeente enkele aanpassingen doorgevoerd. Uiteindelijk komt het ontwerp bestemmingsplan begin 2014 nog 6 weken ter inzage te liggen voordat de gemeenteraad het bestemmingsplan vaststelt.

Plantklaar maken grond

In november zijn de nieuwe stroken uitgezet waar hagen komen. Daarna is begonnen met het plantklaar maken van de grond. In het voorjaar worden struiken geplant die tot hagen moeten uitgroeien. Er wordt 3977 meter haag aangeplant in een combinatie van meidoorn/veldesdoorn en of beuk/haagbeuk. Hierdoor ontstaan er verschillende zogeheten 'groene kamers'.

Landelijke Natuurwerkdag

In 2013 is niet deelgenomen aan de Landelijke Natuurwerkdag en is in overleg met Landschapsbeheer Groningen besloten een jaar over te slaan. Dit heeft mede te maken met de uitvoering voor het aanplanten van hagen in het voorjaar. In 2014 staat de Landelijke Natuurwerkdag gepland op zaterdag 1 november. Gezien het totale herstel en onderhoud zullen er in 2014 waarschijnlijk weinig werkzaamheden zijn die het deelnemen aan de Natuurwerkdag rechtvaardigen. Medio oktober kunt u via www.natuurwerkdag.nl bekijken of Weiwerd als locatie meedoet.

450 kuub slib in gracht

Op 21 oktober zijn de laatste kuubs slib uit de gracht verwijderd. In totaal is in vier dagen tijd 450 kuub afgevoerd. Iemand wist met zekerheid te melden dat het 45 jaar was geleden dat de gracht voor het laatst was uitgebaggerd.

Mogelijkheid voor bouw- of kunstwerk op kerkhof

In ons rapport uit 1996 is het idee geopperd om een permanente tentoonstelling in te richten met als thema 'eeuwenoud cultuurlandschap en industrie' met aandacht voor de zeer ingrijpende recente geschiedenis. We dachten destijds aan een tentoonstellingruimte in een van de toen aanwezige woningen. Als dit niet mogelijk zou zijn, is toen als alternatief het bouwen van een overkapping genoemd. In het voorjaar hebben wij Groningen Seaports voorgesteld de contouren van de kerk met een metaalconstructie in het dorpsbeeld terug te laten keren. Daarbij zou de achterkant in steen

kunnen worden herbouwd. In het beeldkwaliteitsplan komt eenzelfde idee naar voren. Het plan beschrijft dit als volgt: *'Op de oude fundamenten van de kerk kan een nieuw bouwwerk verrijzen dat de betekenis van de plek benadrukt. Het moet zich goed verhouden tot de nog aanwezige graven. Naast dat het als landmark de plek markeert, moet het een plek zijn van bezinning en rust. Naast de betekenisgeving die het bouwwerk kan vervullen, zou er ook de geschiedenis van Weiwerd afgelezen kunnen worden. Door middel van kaart- en beeldmateriaal kan uitleg gegeven worden over de ontwikkelingen die Weiwerd heeft doorgemaakt en gevormd'*. Wij hebben al contact met Groningen Seaports om in gezamenlijkheid te zoeken naar creatieve mogelijkheden om de investering mogelijk te maken. Als het haalbaar is zal dit niet eerder dan in 2016 gerealiseerd kunnen worden.

Keien in kerkgracht

Bij het uitbaggeren van de kerkgracht kwam op één plek een hoeveelheid keien uit het slib naar boven. Volgens de aanwezige archeoloog mogelijk resten van de fundering van de kerk. Als dat zo is dan gaat het naar alle waarschijnlijkheid om de fundering van de voorganger van de kerk die in 1984 is afgebroken. De keien krijgen een plek op het kerkhof waarmee de hoekpunten – en daarmee de grondcontouren - van de laatste kerk weer zullen worden aangegeven.

Zorgen onderhoudstoestand school

In november haalden wij het nieuws door onze zorgen te uiten over de onderhoudstoestand van de voormalige school in Weiwerd. Daarbij is de gemeente Delfzijl als eigenaar van het pand opgeroepen actie te ondernemen. Waarom ons verzoek? Het dak is niet meer waterdicht en op sommige plekken niet meer aanwezig. Om verder verval te voorkomen, was onze oproep om het dak nog voor de winter waterdicht af te dekken, zodat het pand niet meer is overgeleverd aan de weersinvloeden. Groningen Seaports heeft hier ook belang bij, omdat zij het pand wil herbestemmen. RTV Noord heeft een nieuwsitem gemaakt die te vinden is via www.youtube.com. Zoekwoorden 'school Weiwerd' is voldoende om het te vinden.

Rondje om kerkgracht mogelijk

Hoewel de situatie nooit als zodanig heeft bestaan, hebben wij als stichting in ons rapport 'Behoud en herstel Weiwerd' uit 1996 voorgesteld een wandelrondje langs de kerkgracht mogelijk te maken. Na afronding van de werkzaamheden aan de gracht is het pad vanaf de Heemskesweg doorgetrokken naar de aansluiting op het Akkerpad.

Betaling bijdrage 2014

Ook in 2014 kunt u ons steunen door uw 'vrijwillige' bijdrage over te maken op: [ABN-AMRO bankrekening-nummer 594179149](https://www.abn-amro.nl) t.n.v. Stichting Behoud Weiwerd (K. Paapst).

Vragen?

Bij vragen of suggesties kunt u contact opnemen met een van onderstaande bestuursleden:

- Jaap Braam (voorzitter) (06) 14203107
- Koen Köller (0596) 610971
- Klaas Paapst (0596) 618725

Of: stichtingbehoudweiwerd@gmail.com.

Informatie:

* Alle nieuwsbrieven vanaf 1996 kunt u nalezen op www.oosterhoek.com.

* Twitter: @stbehoudweiwerd

* Facebookpagina Stichting Behoud Weiwerd www.facebook.com/Stichtingbehoudweiwerd

** De geplaatste foto's zijn gemaakt door AB Civiel (René Perdok) en Stichting Behoud Weiwerd (Jaap Braam)